

Tre og Tredivte Møde.

Fredagen den 27de Januar 1882, Kl. 1.

Sekretæren, Nielsen-Søren, oplæste Protokollen for forrige Møde; denne blev derefter underkrevet.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Undervisningen i de lærde Skoler.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Spalte 2919 ff.).

Lovforslaget satles under Forhandling.

Dahl: I de Bemærkninger, der ledsage det foreliggende Lovforslag, er der blandt Motiverne til det henvist til Beretningen om Forhandlingerne paa et samtlige Rectorer ved de lærde Skoler i sidst afvigte Pinfestferie afholdt Møde, til lægevidenskabelige Autoriteters Drøftelse af Spørgsmaalet om Elevernes Overbeholdelse i de lærde Skoler som Følge af den gjældende Undervisningsplan, til de af disse Skolers Bestyrere afgivne Erklæringer paa Foranledning af Undervisningsministeriets Cirkulære af 13de October f. A. og til Undervisningsinspektionens Betænkning over disse Erklæringer. Da alle disse Erklæringer, der have været medvirkende ved Lovforslagets Udarbejdelse, væsentlig ere ubekjendte for det høie Thing, ialtsald hvad deres Enkelt- heber angaar, vil en indgaaende Behandling af Lovforslaget, saavidt jeg skjønner, ikke være mulig, før det Udvalg, der tør ventes nedsat om denne Sag, har gjort sig be- kjendt med Enkeltighederne i de her omtalte Udtalelser. Jeg skal derfor ikke nærmere indlade mig paa en Kritik af Lovforslagets Enkelt- heber, men kun tillade mig et Par almindelige Bemærkninger, hvor- til jeg synes, det giver mig Anledning. Jeg har lige siden Vedtagelsen af Loven af 1ste April 1871 næret den Overbevisning, at en i social Henseende heldig Ordning af den høiere Almen- skole, Realskolen og den lærde Skole, ikke var mulig uden paa Grundlag af en heldig Ordning af Borger- og Almueskolen, og jeg tvivler om, at en heldig Ordning af Borger- og Almueskolen vil være mulig, hvis den ikke ordnes som en Stats- sag. Denne Betingelse synes mig at være en simpel Konsekvens af den almindelige Lære- pligt ligesom Forsvarets Ordning som Stats- sag

er en Følge af den almindelige Børnepligt; men en saadan Ordning af Borger- og Almueskolen vil i den Grad sjerne sig fra det Bestaaende og Til- vante, at jeg ikke negter, at Overgangen hertil vil have sine store Betænkneligheder og sine store Vanskelig- heder, hvis den skulde foregaa i sin fulde Udstrækning. I det ifjor nedsatte Udvalg, der skulde tage Spørgsmaalet om en bedre Ordning af det høiere Undervisningsvæsen under Overveielse, søgte jeg, ligesom ved tidligere Leiligheder, at have den forbedrede Borger- og Almueskoles Betydning som Grundlag for den almene høiere Undervisning, dog saaledes, at jeg ikke forudsatte, at Tanken skulde realiseres i fuld Udstrækning, men kun paa et vist passende begrænset Antal Steder i Byerne og paa Landet. Ved den kongelige Anordning af 30te August forrige Aar er der ikke blot gjort et meget væsentligt Fremskridt paa Realskolevæsenets Omraade, men der er ogsaa givet Borger- og Almue- skolen et godt Exempel. Det vil nemlig, saavidt jeg ser, ikke være vanskeligt for en velordnet Bor- ger- og Almueskole at bringe sine Elever saa vidt, at de ved Udførelsen af 14 Aars Alderen staa paa samme Standpunkt som Realskolens Elever i samme Alder, og de ville da i denne Alder kunne optages i Realskolens næstøverste Klasse for saa efter 2 Aars Forsøg at dimitteres til Realskole- prøven. Herved vil en lignende organisk Forbin- delse mellem Borger- og Realskolen være til- veiebragt som den, Lovforslaget tilsigter mellem Realskoler og de lærde Skoler. At Realisternes Tillægskurser i de lærde Skoler ved Lovforslagets § 6 er sat til et treaarigt, hvorved de ved Dimissionen ville blive et Aar ældre end Eleverne af den anden Retning, kan jeg ikke ganske billige, men selve den ny Uebetaling af Studentérprøven anser jeg for langt heldigere end den nu bestaaende. Hvad Gjenoprettelsen af de to ved Loven af 1ste April 1871 nedlagte nederste Klasser i de lærde Sko- ler angaar, tør jeg ikke negte, at Overgangen fra Borger- og Almueskolen til de lærde Skoler for de 10aarige Elever vilde blive lettere, end den nu er for de 12aarige; men jeg kan dog ikke erkjende, at det vilde have været umuligt at ordne de lærde Skolers Læreplan i de 4 nederste Klas- ser i fuld Overensstemmelse med Realskoleklasserne for de lige gamle Elever, idet jeg nemlig forudsætter, at den succesfulde Indskrænkning eller Afslutning af adskillige Læresag og det samtidige forstærkede Limeantal for andre Læresag i de lærde Skolers 4 øverste Klasser, dog vilde gjøre det muligt paa en fyldestgjørende Maade at naae Maalet. Jeg skal i den Henseende minde om et Par Ord af den afskede Rector E. Bojesen. „Det er min Overbevisning“, siger han, „at Undervisningen i Latin ved saaledes at koncentrerer paa en ringere Lidsudstrækning, men i en modnere Alder og med et større ugentligt Limeantal, ikke vilde tabe, men tværtimod betydelig vinde.“ Ved en saadan Ordning af de lærde Skolers 4 øverste